

## ÎMBRĂCĂMINTEA FUNCȚIONALĂ – MIJLOC DE CREȘTERE A CALITĂȚII VIEȚII FEMEILOR POSTMASTECTOMIE

Aliona RARU<sup>1,2\*</sup>,  
Elena FLOREA-BURDUJA<sup>1,3</sup>

<sup>1</sup>Universitatea Tehnică "Gheorghe Asachi" din Iași, Facultatea Design Industrial și Managementul Afacerilor, Domeniul Inginerie Industrială, Iași, România

<sup>2</sup>Universitatea Tehnică a Moldovei, Direcția Management Academic și Asigurarea Calității, Chișinău, republica Moldova

<sup>3</sup>Universitatea Tehnică a Moldovei, Facultatea Textile și Poligrafie, Departamentul Design și Tehnologii în Textile și Poligrafie, Chișinău, republica Moldova

\*Autorul corespondent: Raru, Aliona, [aliona.raru@adm.utm.md](mailto:aliona.raru@adm.utm.md)

**Rezumat.** *Lucrarea prezintă rezultatele studiului în vederea identificării factorilor de determinare a dizabilității în cancerul mamar; schemele problemelor, soluțiilor și direcțiilor de rezolvare a problemei de asigurare cu produse textile destinate femeilor postmastectomie. Scopul prezentei lucrări este determinarea problemelor generate de dizabilitatea apărută ca rezultat al tratamentului chirurgical radical în cazul cancerului mamar, probleme specifice ce ar putea fi rezolvate prin atribuirea unor funcționalități specifice produselor de îmbrăcăminte. Rezultatele studiului de determinare a rolului îmbrăcăminte în creșterea calității vieții femeilor postmastectomie se recomandă a fi utilizate ca date inițiale în procesul de studiu aprofundat a particularităților sortimentului actual al produselor textile destinate femeilor postmastectomie.*

**Cuvinte cheie:** *îmbrăcăminte funcțională, calitatea vieții, postmastectomie, dizabilitate, produse textile.*

### Introducere

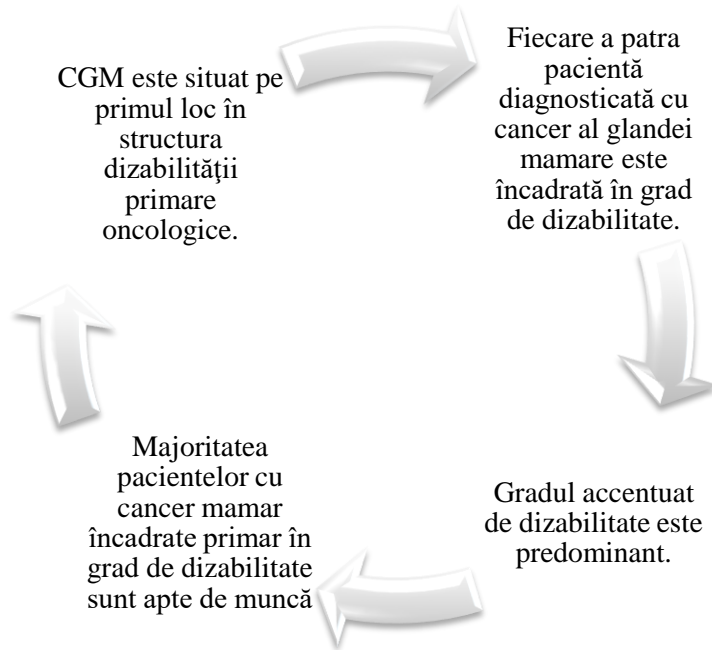
Patologiile oncologice reprezintă una din problemele medico-sociale prioritare în întreaga lume, având un impact major asupra stării de sănătate a populației, incluziunii în câmpul muncii și asupra calității vieții. Cancerul glandei mamare se plasează pe primul loc în structura generală a maladiilor oncologice. Dizabilitatea în rândul pacienților cu patologii oncologice ale glandei mamare apare în contextul unui șir de factori medicali, sociali, economici, factorii contextuali fizici și psihologici.

Tot mai frecvent apare întrebarea despre calitatea vieții pacientelor, care scade brusc după efectuarea tratamentului chirurgical radical. În cazurile imposibilității reconstrucției mamare apare necesitatea unor produse vestimentare adaptate purtării protezelor mamare externe sau a unor produse ce ar camufla dizabilitatea fără a fi necesară reconstrucție mamară sau purtarea de proteze mamare externe.

### Dizabilitatea în cancerul mamar

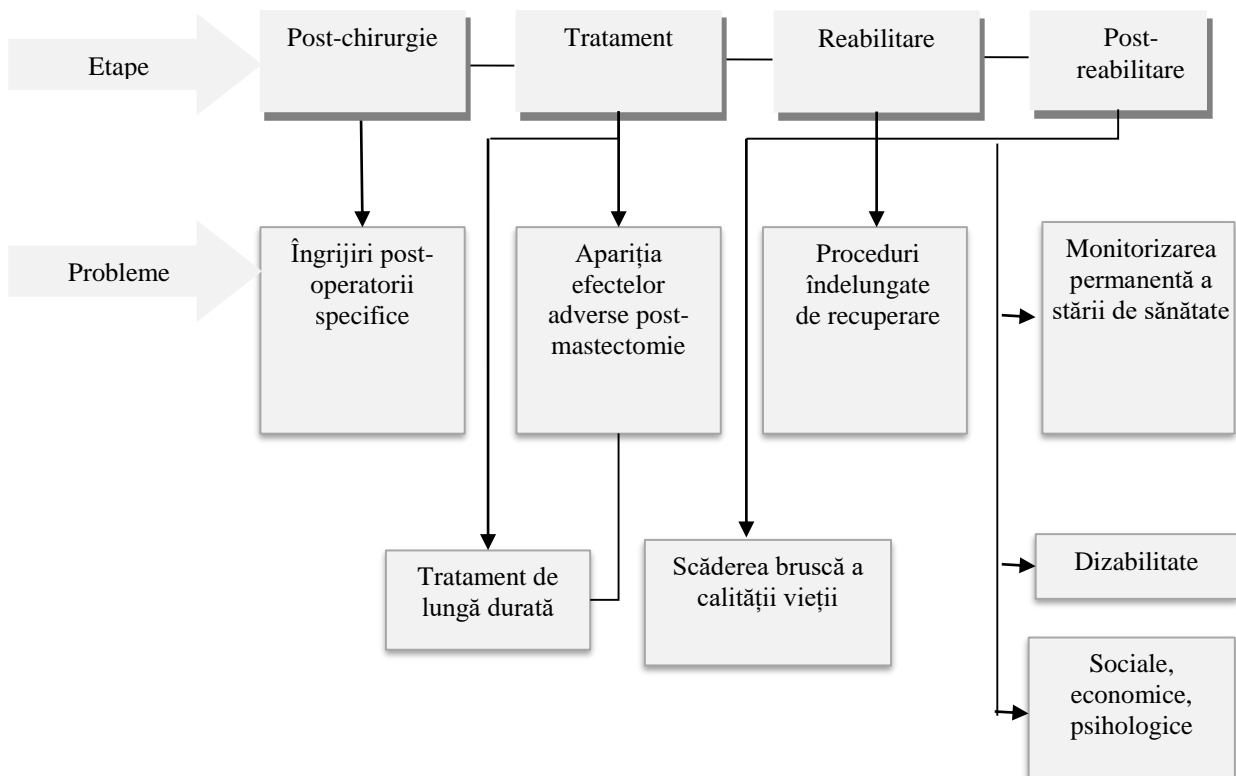
După cum s-a menționat anterior, dizabilitatea în rândul pacienților cu patologii oncologice ale glandei mamare este determinată de un șir de factori: medicali (tratamentul de lungă durată ce includ operațiile radicale, chimio- și radioterapia), sociali, economici, factorii contextuali fizici și psihologici. În cadrul Consiliului Specializat pentru Determinarea Dizabilității și Capacității de Muncă Nr.1, profil oncologic, în anul 2016 au fost încadrate primar în grad de dizabilitate 2073 persoane. În 362 cazuri au avut diagnosticul de CGM, constituind 17,5% din numărul total. În anul 2017 - 2061 persoane. În 327 cazuri au avut diagnosticul de CGM, constituind 15,9% din numărul total. În anul 2018 – CGM se menține pe primul loc în structura dizabilității primare neoplazice constituind 16,25%. Determinarea gradului de dizabilitate și aprecierea păstrării capacității de muncă s-a efectuat în baza stadiului tumorii, deficiențelor funcționale și structurale ale

organismului și factorului social. Prin urmare cancerul glandei mamare reprezintă o problemă globală, cu un impact nefast asupra sferei socio-economice a țării (figura 1) [2-7].



**Figura 1. Dizabilitatea în cancerul mamar**

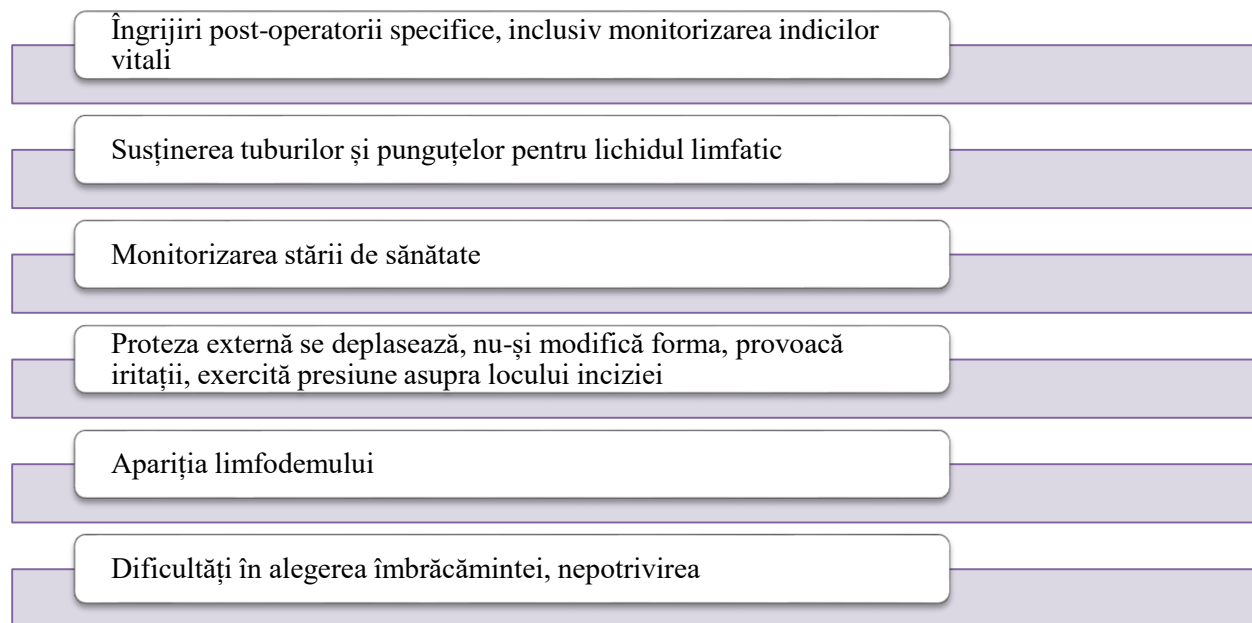
Din momentul diagnosticării, pe toată durata tratamentului, dar și în perioada reconvalescență pacientii diagnosticați cu cancer al glandei mamare se confruntă cu un șir de probleme care necesită o abordare specifică. Etapele vieții unei paciente diagnosticate cu CGM se prezintă în figura 2 [1, 5-8].



**Figura 2. Etapele vieții pacientelor diagnosticate cu cancer al glandei mamare**

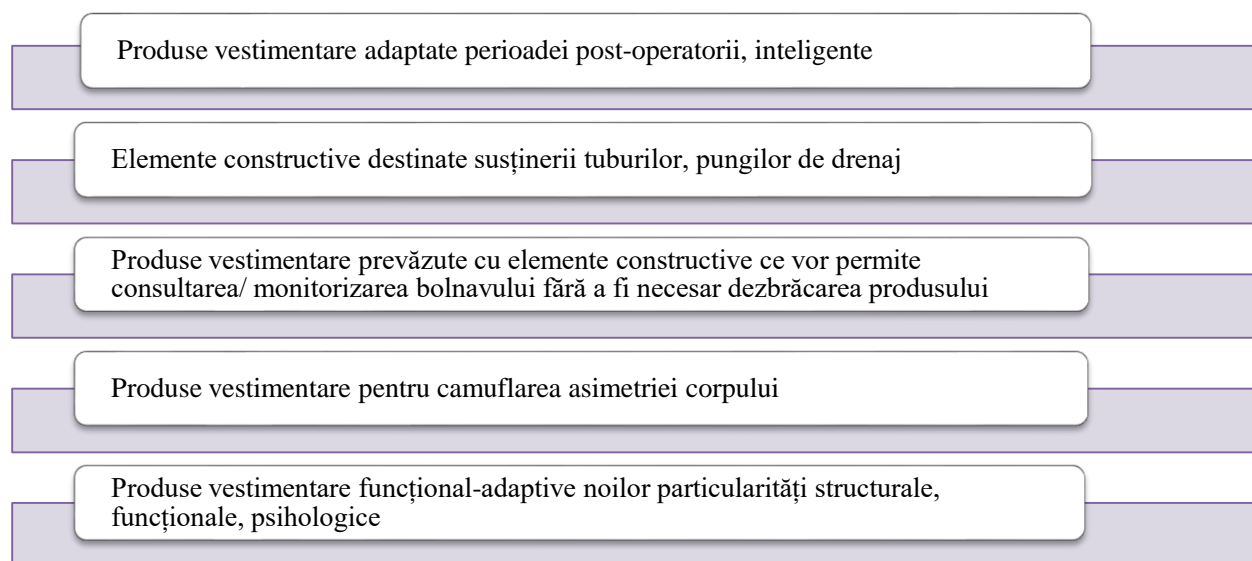
### **Rolul produselor textile în asigurarea confortului psihofiziologic. Probleme și soluții**

Studiile de determinare a statusului mental la femei după mastectomie, a demonstrat următoarele: mastectomia conduce la tulburări mentale, în 96,1% dintre pacienți; severitatea acestor afecțiuni au tendința să crească în timp; reconstrucția mamară este o metodă eficientă de a elimina aceste tulburări mentale. În cazul imposibilității reconstrucției mamare, rolul asigurării confortului fizic și psihic îi revine îmbrăcămintei [5, 7, 8]. După cum se menționează, femeile ce poartă proteze externe de sân se confruntă cu un șir de probleme: „proteza externă“ nu-și modifică configurația în raport cu mișcările corpului, ea se deplasează în timpul diferitor activități energice, împiedică respirația pielii și provoacă iritații; imposibilitatea purtării hainelor cu decolteu (figura 3).



**Figura 3. Probleme generate de intervenția de mastectomie**

Specialiștilor din industria de confecții le revine sarcina de a crea produse de îmbrăcămintă funcțional-adaptivă ce ar putea rezolva problemele de alegere și nepotrivire a hainelor în perioada post-mastectomie: produse vestimentare adaptate purtării protezelor mamare externe; produse vestimentare ce ar camufla dizabilitatea fără a fi necesară reconstrucția mamară sau purtarea de proteze mamare externe etc (figura 4).



**Figura 4. Direcții de soluționare a problemei**

### Concluzii

În rezultatul studiului realizat au fost evidențiate direcțiile de dezvoltare a sortimentului produselor de îmbrăcăminte destinate femeilor post-mastectomie dictate de funcționalitatea produsului vestimentar. Principalele direcții de rezolvare a problemei sunt: crearea produselor de îmbrăcăminte funcțional-adaptive ce ar putea rezolva problemele de alegere și nepotrivire a hainelor în perioada post-mastectomie; produse vestimentare adaptate purtării protezelor mamare externe; produse vestimentare ce ar camufla dizabilitatea fără a fi necesară reconstrucția mamară sau purtarea de proteze mamare externe.

Produsele de îmbrăcăminte destinate femeilor post-mastectomie necesită atribuirea unor funcții specifice ce contribuie la creșterea gradului de satisfacție al pacientelor și a calității vieții acestora.

Ca direcție ulterioară de cercetare se propune studiul evoluției structurale a accesoriilor funcționale, produselor de îmbrăcăminte funcționale destinate persoanelor cu dizabilități cauzate de cancerul mamar, dar și studiul aprofundat al sortimentului actual al produselor textile destinate femeilor post-mastectomie.

**Mulțumiri.** Deosebită grațitudine datorez doamnei conf. univ., dr. hab., Daniela Farîma pentru îndrumarea competentă și permanentă pe parcursul elaborării prezentului articol.

### Referințe

1. BRĂTUCU, E. *Manual de chirurgie pentru studenți*, Vol. 1, Editura Universitară „Carol Davila”, București, 2009.
2. JOVMIR, V., MORARU, L. Dinamica cancerului mamar în Republica Moldova, *Buletinul Academiei de Științe a Moldovei, Științe Medicale*, nr.3, 2006.
3. GUȚULEAC, A., TAGHIEV, C., SEREDA, V. Менеджмент ранней диагностики и лечения рака молочной железы, *Info-Med, Revistă științifico-practică*, nr.2, 2003, pp. 16-19.
4. SOFRONI, L. Expresia receptorilor de estrogen și progesteron în țesutul tumoral în cancerul primar – multiplu bilateral al glandelor mamare: sincron și metacron și cancerul mamar unilateral, *Info-Med, Revistă științifico-practică*, nr. 2, pp. 3-7.
5. MASLEACOV, V., LEVINA, A., NAKAEVA, E. Качество жизни и послеоперационная реабилитация больных раком молочной железы, *Medical news of north caucasus*, vol. 9, nr. 1, 2014, pp. 26-29.
6. Biroul național de statistică al Republicii Moldova. Anuarul Statistic al Republicii Moldova [online], 2019, pp. 177-183 [accesat 24.06.2020]. Disponibil: <https://www.statistica.gov.md>
7. RARU, A., FLOREA-BURDUJA, E., IROVAN, M., FARÎMA, D. Clothing need for people with breast cancer disabilities. In: *International Scientific Conference "Innovative Solutions For Sustainable Development Of Textiles And Leather Industry" – 2020*, Oradea, septembrie 2020. România: Oradea 2020, vol. 21/2, pp. 73-76.
8. THAIRU, N., IMO, B., WEWE, G. Recuperating the Lives of Breast Cancer Survivors, *Scholars Journal of Applied Medical Sciences* [online]. 2017, pp. 4001-4008. [accesat 28.07.2020]. Disponibil: <https://www.researchgate.net>